

ZENTAI ELLENŐR.

Helyi és vidéki érdekű társadalmi és közgazdasági hetilap.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Eötvös-utca, 516/a. sz. a. (a postától 5.) házban. hova a lapot érdeklő közlemények, hirdetések, az előfizetési pénzek és hirdetés díjak intézendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 forint. — Egyes számok a szerkesztő lakásán és a kiadóhivatalban Flesch József ur vaskereskedésében, valamint Zettin József ur kereskedésében és Biasini Katalin szivartársaságában, a Kollner-féle házban 10 kr-ért kaphatók.

Megjelenik
minden vasárnap.

Hirdetések:

Hirdetési díj egy négyszög-centiméternyi térrért 4 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatás után 30 kr. — Nyilttér petisoronként 20 kr.

Észrevételek.

A milyen fejtelten és példátlan rossz volt ezelőtt Zenta állapota politikailag, olyan kifogásolható és helytelen jelen állapota egyházi szempontból. Első tekintetre nem tudja az ember, hogy a város egyházi fejét a következetlenség, az egyházi vagyonnak nem lelkiismeretes kezelése, vagy pedig az igazsággal homlokegyenest ellenkező beszédje miatt rója-e meg? Az említett három rossz tulajdonság bármelyike is elég a bizalmatlanság megtermésére és a tekintély tönkretételére, hát még a három együttvéve? Pedig e három rossz tulajdonság föltalálható együtt: is a zentai plebánosban.

Még mindegyikünk emlékszik, hogy a plebános ur Rudolf trónörökös halálakor a városi tanács határozata következtében tartandó gyász isteni tiszteletet a polgármester fölszólítására is megtagadta, s azért a polgármester kénytelen volt az elhatározott isteni tisztelet megtarthatása végett az érseki hatósághoz folyamodni. Kalocsán a kérelemnek hely adatván, a plebános ur egyenesen utasított a gyász isteni tisztelet megtartására.

És ekkor előbb tanusított magatartásával éppen ellenkezőleg, vagyis következetlenül cselekedett. Nem elégedett meg ugyanis a felsőbb rendelet teljesítésével, hanem azon alkalomra privát passzióból a templomot föl is diszittette, mely nemes passziója csak 143 frtba került. Az összeget azonban nem a saját zsebéből fizette, hanem részint a templom, részint a város pénztárából fizettette — nagylelkűen. Még pedig oly módon, hogy a templom pénztára fizetett 100 frtot, a város kasszája pedig 43 frtot. Lásd a „Zentai Ellenőr“ 1889. évi 15. számát.

De rem ez háborította föl a közönséget, hanem azon balfogása, melylyel a kath. plebános mellözve a kath. butorgyárost, a kath. templomot zsidó által diszittette, a mely eljárás ellen méltán emelt szót B. ur, méltán remonstráltak a Mária-társulatbeli asszonyok és méltán zugott a közönség.

A plebános ur szorult helyzetében a polgármesterre kente hibáját, mintha annak a rendelkezésre adatott volna a templom diszítése zsidó vállalkozónak. B. butorgyáros meg akarván győződni az igazságról, megkérdezte a polgármestert, a ki persze egy szót sem tudott a számlájára rótt rendeletről. B. urnak a polgármesterrel végzett beszédje közben megérkezik a plebános is és igaztalan állítása miatt kérdőre vonatván, a maga mentségére nem mondhatott egyebet, mint hogy rosszul értette őt B. butorgyáros.

Ez a dolog történeti része, mely nem mondható valami épületesnek.

Az elmondottakra a következő észrevételeink vannak.

Hogy a plebános ur miért nem akarta megtartani a kérvényezett isteni tiszteletet, nem keressük, arra lehetnek okai. Hogy később a felsőbb parancsnak engedve, azt

megtartotta, értjük; de hogy azon alkalomra miért diszittette föl tetemes kiadással a templomot, azt nem értjük. A zentai templom elég diszes. És ha nem diszitteti föl a legnagyobb ünnepek: karácsony, husvét, pünkösd és búcsu alkalmával, egészen fölöslegesnek találjuk a diszittetést az említett isteni tiszteletre is, annál is inkább, mert ő azt nem meggyőződésből, hanem csak a felsőbb parancs következtében végezte. Ezt nem mondhatjuk egyébnek következetlenségnek. Nem tudjuk: ha valaki a diszítés miatt kérdőre vonná őt, nem hivatkoznék-e itt meg az egyházi felsőbbrendű rendeletről? De ilyent az érseki hatóság nem parancsol, legalább is a szóbanforgó diszittetést nem rendelte el, annyi bizonyos. Ha pedig nem az egyházi hatóság rendelte, akkor a diszittetés csak privát passzió, a privát passzió költségeit meg tessék kinek-kinek a saját zsebéből födözni. A templom pénze nem Csáky szalmája, melyet kuszálhat bárki kénye-kedve szerint, hanem a hivek adakozásából gyűlt összeg, melyet nem szabad az adakozók szándékával ellenkező célra fordítani.

Az egyház-község alapszabályainak 55. §-a (10. p.) értelmében az egyháztanácsnak (de nem a plebánosnak) jogában áll az egyházmegyei hatóságtól nyert engedély nélkül is költeni 100 frtig, de csakis a szükséges, vagy legalább is hasznos célra, nem pedig szükségtelen fölösleges kedvtöltésre, mert ilyen módon az egyház összes vagyonát el lehetne költeni 100 frtonként. Isten és ember előtt felelős a plebános a templom pénzének ilyen pazarlásáért. Csudáljuk, hogy az egyháztanács tagjai közül senki nem föllebbezett ezen eljárás ellen.

Tudunkkal a város a diszítési költségek födözéséhez (mivel nem az ő rendelkezésére történt a diszítés), hogy a város pénztára ne terheltessék fölösleges kiadásokkal, nem volt hajlandó járulni. S ha történetesen nem vállalja el a 43 frtot, a minek elvállalása csak esetlegesen történt, akkor az egész 143 frt a templom pénztárát terheli. Azon esetben a plebános ur nemcsak a saját, hanem az egyháztanács hatáskörén is túllépve az egyházi hatóság előleges beleegyezése s engedélye nélkül 143 frt haszontalan költséget okozott volna a templom pénztárának.

Ezret teszünk egy ellen, hogy ha plebános ur a szóbanforgó diszittetésre az egyházi hatóságtól 143 frtot kér utalványoztatni, a kért összeget e célra meg nem kapja soha. S így lelkiismeretben köteles a 100 frtot a templom, a 43 frtot pedig a város pénztárának megtéríteni saját zsebéből.

Ajánljuk ezen eljárást az illetékes egyházi hatóság szives figyelmébe!

Hibáját azonban azzal tetőzte be, hogy a kath. templom diszítését, a kath. hitközség pénzén végzendő diszítést nem kath. emberre, hanem zsidóra bizta. Ugyan mi oka lehetett erre, mikor van a városban kath. ember is, ki a munkát bizonyosan elvégezte volna úgy, mint amaz? Ha tán az olcsóbbaság volna az

ok, értenők, de meg sem kérdezte B. urat, hogy mennyiért végezné a diszítést? Ilyen megszégyenítést nem követ el a zsidó-pap hitsorsosával annál kevésbé hívével szemben; talán még kabátot sem csináltat kereszténynél, míg talál zsidó szabót, legalább is hasonló képzettségűt, nem hogy templomában bizna valamely szép haszonnal járó munkát a zsidó mellözésével keresztényre. Felebarátunk ugyan minden ember, de azért, a mint rokonunk előbbre való az idegennél, ugy előbbre valónak kell tartanunk hitsorsosunkat (különösen a papnak hívét) a más val'ásbeliekénél ugyanazon körülmények között. Szinte resteljük, hogy erre a plebános urat nekünk kell megtan tanunk.

Meg lehet arról győződve a plebános ur, hogy a zsidók a mellöztetés miatt egy szót sem szóltak volna, míg ellenben a katolikusok a miatt méltán haragszana. Balfogás volt biz' az, még pedig nem is az első, de kívánatos hogy utolsó legyen, a mit azonban nem mérünk reményleni.

Hogy végtére szorult helyzetében nem restel hazugsághoz folyamodni, ezen kedvtelésében a mint nem zavarjuk, ugy meg sem rójuk azért. Csak annyit mondunk, hogy az nem alkalmas mód a hivatalához szükséges tekintélynek sem emelésére, sem megtartására, mert a közmondás szavai szerint: a ki egyszer hazudni mer, hitelt többé nem igen nyer.

E labdacsok valószínűleg keserűnek fognak tetszeni, de bevételük jó eredményt eszközöl.

Az ipar betegsége.

Sokszor hallunk befolyásos és előkelő polgártársaink részéről súlyos és keserű kifakadásokat az iparosok ellen; szerintük az iparosok nem érdemlik meg, hogy valaki mellettük szót emeljen, mert nem értik meg a kor intő szavát, nem törődnek saját ügyükkel, csupán korteskednek és minden haladásnak elvakult ellenségei.

Fölhányják továbbá: mennyi mindent tettek az iparosok érdekében, s mi lett a vége? Semmi! Fölpanaszolják, hogy ők már belefáradtak a sok jóakarathoz, ezentúl nem is tesznek az iparosok érdekében semmit, ugy is minden jó akaratuk mellett csak felreértéssel találkozhatnak.

Arról is vádolják végre az iparosokat, hogy nem olvasgatnak, hanem gyakran és nagyokat isznak, a tisztességes társaságot kerülik, sőt még azokat is lenézik, kik maguk olvasás által a művelődés útján haladni törekednek és jobb társaságokban résztvenni iparkodnak.

Ezek a jelenségek okai annak, hogy sokan az iparosoktól elfordulnak.

Nézzünk szemébe a fölsorolt vádaknak.

Szeretnők eltagadni, de fájdalom, de kell ismernünk, hogy a fölhozott vádakban van némi igazság. A kik azonban meggondolják, mily ekegy gond fordított a multban az iparosok nevelésére, érdekeinek előmozdítására és mily alárendelt helyzetben vannak jelenleg is, a nemzet mostoha gyermekeinek tekintetnek és többnyire csak az lesz iparos, ki más pályára alkalmatlan és még a legjobbak is alig vétetnek számba, szánalmat éreznek magukban irántuk és tartózkodnak föltűnik túlszigorú ítéletet mondani.

Gondolják meg a vádaskodók, hogy az iparosok elmaradottságának részben maguk is az

okozói. Mert mikép emelkedhetnének az iparosok a kívánatos színvonalra tanítás, vezetés nélkül, a kik magukra lévén hagyatva és nincs senki, ki nekik segédkezet nyújtana, sőt őket lenézve, elfordulnak tőlük?

Hiszen nálunk az a legnagyobb hiba, hogy még azok is, kiknek módjukban áll az iparosokon segíteni, távolról kárörvendve nézik az iparosok sanyaru helyzetét. Maga az ipartörvény mostohául bánt el az iparosokkal, midőn kiszolgáltatva a töképezés embereknek, a kontárok rabszolgáivá súlyosította. A közönségünk pedig a munkát még mindig nem tiszteli, a munkást lenézi.

Nálunk az iparos kérges tenyerét csak a választások alkalmával szokás szorongatni, máskor szégyenlenek neki kezét nyújtani. Az iparosnak alárendelt szerepet kell játszani, ha megélni akar, és süvegelnie kell még a legtisztességesebb iparosnak is minden urficskát, ha munkához akar jutni. Ilyen körülmények között ki veheti rossz néven az iparostól, ha elhagyja iparát, mihelyt csak teheti és menekülni törekszik abból az osztályból, a melyben folyton csak lenézik?

Bizony-bizony nem egyedül az iparosok okolhatók elmaradásukért, hanem az említett körülményeken kívül azok is, kik minden jónak ellenségei, kik az iparosok java mellett tenni semmit, legföllebb inni, de sokat tudnak, kik a helyett, hogy használni iparkodnának, még azokat is gyanúsításokkal illetik, kiknél buzgalmat látnak, minden törekvést ellensúlyozni, sőt elfojtani erőlködnek.

Iparostársaim figyelmét fölhívom azokra az emberekre, kik nem átalották nyilvános helyen hangoztatni, hogy iparost ne válaszzanak városi képviselőnek, mert azok nem a város ügyeit hordják szívükön, hanem csak saját érdekeiket hajhászzák. Pedig ha az illetők benéznek az adóhivatalba, meggyőződhetnek, kiket érdekelnek inkább a város ügyei.

Sértő mellozésben részesítették az iparosokat a vasutasok is. Ugyanis a város adott nekik 200 ezer frtot, melynek megszavazásához az iparosok is hozzájárultak. Csaptak bálát, még pedig olyan nagyszerűt, hogy hét országra szólott, meghívták az egész környéket, csak az iparosokat tüntetőleg mellozték. De még a drága vasuti munkálatokból sem juttatnak az iparosoknak. Azonban majd rólunk is meg fognak emlékezni, még pedig első sorban és nem is valami későn, rohamos léptekkel közeledik a közöltség, majd ebben a kérdésben t. iparostársaim, mi leszünk az elsők. Minket fognak első ízben fölhívni: fizess vagy fuss! Pedig a járásosztáskor is megfeledeztek rólunk.

Ilyesmiket tapasztalva, senki sem róhat meg, hogy belőlem a keserűség beszél. Nem tudom: meddig fognak az iparosok az általam vázolt elbánásban részesített, de azt merem állítani hogy az az ország vagy város, melyben az ipart így pártolják, az iparosokat, a társadalom második osztályát ennyire mellozik, előre nem haladhat.

Minden ország jólétének emeltyűje az ipar fejlesztése lévén, hazafias kötelességet vétem teljesíteni, midőn iparostársaim érdekében fölszólaltam.

Sétáló Sándor.

Egy volt főispán föllentésére.

A volt tiszáninneri kir. koronakerületi tiz község még ma is, mint „gazdászati testület” viszonyban áll egymással, melynek ma már semmi értelme nincs, haszna legkevesebb; sőt a 2 ik, 3-ik évben Adán tartatni szokott meddő gyűlések az egyes községeknek, a két tisztviselő fizetése pedig a kerületi pénztárnak — még van — kimondhatlan kárára történik.

Miért nem oszlatott szét e kerület valóságban? Miért nem foganatosított 9—10 év előtt hozott ebbeli egyhangu közgyűlési határozat? Látja, tudja a kerületi községek minden gyűlésre kiküldött képviselője. Mi csak a községek végzetlen türelmét csodáljuk.

Emlékezni fognak a régiebb kerületi képviselők, hogy a mostani elnök egy igen derék, humánus, önzetlen törekvő elnök helyét foglalta el 9—10 év előtt, fölemelt fővel, azon hangos ígérettel, hogy egy év alatt a kerületet szétugrasztja. (A község megszüntetése akkor már, sőt előbb is általános óhaj volt.) Azóta hallgat, kopott pörölyével az avult eszméket kovácsolja tovább.

A kerületi elszomorító állapotokra máskor majd még visszatérünk, addig is elmélkedjünk a fölött, van-e olyan boldog vagy boldogtalan halandó a ki nem veszi észre, hogy napjainkban a társadalmi életünk majdnem kizárólagos rugója az anyagi érdek; hogy a materializmus s ennek rovására a rút hazugság, rágalmaszás, hiúság, ravaszság, erkölcstelenség gyors magvainak elvetetése csaknem általánossá lett?

Legtöbbszörre közönyt látunk minden szép, jó iránt, a mi jövedelmet nem hoz. A nemes irányu törekvés, az egyesek buzgalma, hosszú éveken keresztül teljesített hűséges szolgálat nem méltányoltatik kellően. A közügy terén kért igazságot legtöbbszörre az önzők irigységnek, fölforgatásnak nevezik.

Az önhaszonlesés, a nagyravágás fertelmes bűne legyőzi sokaknál a hazafiságot, kiöli a felebaráti szeretetet, a rokonérzetet. Szóval az ilyenek teljesen romlottak lesznek. Igaz, hogy erkölcsi súlyedés észlelhető a társadalom minden terén.

Ezek valóban elszomorító jelenségek. E rövid bevezetés után egyszerűen áttérek a cím-adta tárgyra, vagy a tárgy-adta cím megvilágítására.

Ugyanis, sem koromnál, sem állásomnál fogva nem volt volna szándékom J. A. volt baja-szabadi főispán, ezidőszerint kerületi elnök valóban patriarchális föllentését ezúttal egész nyilvánosságra hozni, azokra rámutatni ha a megbánásnak perceit bevárhattam volna, ha az 1887-iki ker. közgyűlésen szabály nélküli hiu dicsekvésből álló beszédét alkalommal visszavonta volna, ha a munkaadók a munkás-béret megfizették volna, főleg pedig, ha köszönet fejében az ő munkásuk személyét a mondott közgyűlésen pellengérré nem tették volna. Ki itélhet hát el ezen eljárásomért?

Egügedékenység szép erény, de túlzolag minden és mindenki iránt bűnös cselekedet.

Adán 1882-ik évben, február 4-én tartott kerületi közgyűlés határozata nyomán, a volt tiszáninneri kir. koronaker. gazdászati testület által kezelt közös vagyon fölosztásának tervezetét, végelszámolását, a részletes munka elkészítését magára vállalta az elnök és a jegyző-pénztáros, és pedig fizetésük beállításával 1500, szóval ezeröttszáz forintért.

A gyűlés délután egy óraker fejeztetett be, mely után rögtön e sorok írója az elnökség által a község házához, illetve a jegyzői irodába hivatott. Hármán egy körbe állva, az elnök fölszólított: hajlandó volnék-e munkát vállalni, a kerületi számadásokat, illetve a közvagyon fölosztását a mai gyűlés kívánalmához képest megcsinálni. Részemről a válasz „igen” volt. Ekkor röviden írásba adta az elnök teendőimet, mikre különösen főgondot fordítsak; adatokat — ugymond — a jegyző ur fog adni, s mikben tisztában nem lesz, forduljon hozzám is, sat. Legyen meggyőződve, hogy tisztességesen lesz honorálva. Tehát az elnök hat szem közt mondá ezeket, a jegyző-pénztáros ur pedig a Simon Mihály-féle sárga táblájú „kerületi közös vagyon” régi kimutatást nyomta kezembe.

A néhány iratot magamhoz véve, a tiz községbeli kerületi kiküldöttekkel, ismerősökkel találkoztva, a tervezetről, az elvállalt számadásokról, adatok gyűjtéséről beszélgetve, váltunk el egymástól. Tehát már akkor nyílt titok volt, hogy a kerületi számadásokat én készítem, a képviselők legnagyobb része még aznap tudta, hogy a vállalkozók engem bíztak meg a fölosztási tervezet elkészítésével.

Ezek után a ker. elnök részint a jegyző-pénztáros utján (márc. 24.), részint egyenesen hozzám intézett levelében (márc. 1.) utasítást adott, egyre-másra figyelmeztetett, sürgetvén a számadást, a vagyonfölosztás befejezését, kérte azoknak hozzá Bajára mielőbbi megküldését revidiálás végett.

A „tervezet” a gyűlés határozata folytán a „hozzájárulás” aránya szerint általam elkészült, az elnök által revidiáltatott, aláíratott s hozzám visszazáraztatott; ezek után azt a nyomda alá rendeztem, az ő-becsei nyomdászhoz személyesen elvittem, a vett utasítás szerint ki nyomattam.

Az 1882-ik évi augusztusi ker. közgyűlésen némely község megbizottjai fölszólaltak: nem tartották t. i. igazságosnak a „hozzájárulás” arányát; miért is a gyűlés meghagyta az elnökségnek, hogy a közös vagyon fölosztását a „váltás” aránya szerint készíttesse el, s a jövő gyűlésnek mutassa be.

Ekkor az elnök újból fölszólított, hogy az egész vagyonfölosztási tervezet mindkét kulcs szerint újra készítsem el; mely alkalommal ismét szép díj kilátására nyújtott reményt, legalább is azzal biztatott. Készségesen fogadtam a megbízást, adatokat gyűjtöttem s hűségesen dolgoztam. Munkaközben oly körülmények fordultak elő, melyek a befejezést késleltették; mint pl. a ker. pénztár által legutóbb fizetett két és 12 ezer forint iránt, hogy ezen összegek mely községek helyett fizetettek váltásdíj fejében; továbbá az adófizetés levonása, sat. (Elnök ur levele, melyben utasít Mihálkovitszhoz és Bendéhez, utal ez utóbbinak levelére.)

Miután ezen is átestünk, J. A. elnök ur Bajára hivatott a munka bemutatása, egyeztetése végett. A körülmények változása, némely község

protestálása következtében, újra akadályba ütköztünk; tehát másodsor is — sürgönyileg — fölhívtam Bajára az elnök ur, hol másfél-másfél napot töltöttem, az elnök házában sokak láttára dolgoztam; az összeállítást közösen vittük keresztül. E munka Baján nyomtatott. — A harmadik tervezet ismét Ó-Becsen 1887-ben nyomtatott, csekély változtatással. — Miután új kiadás az adott körülmények szerint könnyen változtatható volt.

A másfél évig tartott terjedelmes szellemi munkáért kaptam J. J. jegyző-pénztáros urtól egyszáz forintot. (Fuvarbér fejében ugyanaz fizetett még 50 forintot.)

A ki az imént említett kerületi közös vagyon aránylagos fölosztásának tervezetét, terjedelmes kimutatását ismeri, az bizony velem együtt keveselni fogja az adott száz forintot, mely összegért nemcsak sokat dolgoztam, végeztem, hanem idejének idején, sáros, esős időben Adáról Bajára tengelyen kétszer fölutaztam, továbbá adatok gyűjtése végett Zentára, végre az ő-becsei nyomdába siettem.

Mint hogy pedig én mind az elnöknel, mind a jegyző-pénztárossal szóval többször, az 1887-ik évi gyűlés előtt pedig írásban tisztelettel még száz forintot kértim mertem: ezért az elnök ur nemcsak a díjazást tagadta meg, hanem még azt is, még pedig levélben és a gyűlésben nyilvánosan, hogy velem e munkában valamikor legkisebb összeköttetésben volt. A mondott kerületi gyűlésen minden alak, minden alap nélkül az elnök, kit az Ur lelke elhagyott magáról ezeket mondá: „A számadásokat én készítettem, magam csináltam a tervezetet, mely sok munkámba került halmozott teendőim közepette.”

Ügyes fogás, minőt csak egy számító, a rögtön megcáfolatól nem tartható elnök tehet. Biztos volt arról is az elnökség, hogy sem a mellette ülő, sem egy jogász nem lesz oly illedelmetlen, ki beleszóljon, meggátolja vagy tagadásba vegye állítását. A ki pedig a gyűlésnek nem volt tagja, attól éppen semmit sem tartott.

Es a jó gimpl másodsor is ráment a lépére, kétszer is neki bátorodott — föllálva elnöki székeről — a becseleteven, fáradságosan, szellemi nagy munkát végzett tanító erkölcsi erejét tönkre tenni. Majd néhány lelkes képviselő emlékeztetőjére képes volt azt is válaszolni, miszerint ő nem tudja, hogy F. dolgozott-e ez ügyben, ő nem bízza meg, ha csak J. nem, de arról sincs semmi tudomása. J. hallgatott, talán azért, mert ő fizetett vagy azért, mert tudta, hogy az elnök ur min töri régóta a fejét. Egyébirant ők ismerik egymást.

Bizony, ha J. A. urnak volt főispáni magas állására gondolunk, elhatározása, — vagy mi nek nevezem — elragadtatása valóban meglepő.

Megáll az ész, ha arra gondol az ember, hogy mi célból tette ezt lelkiismerete ellenére? Hiuságból? Dicsvágyból? Fukarságból vagy feledekenységből? O tudja.

Sajnálatra méltó, ki nem tudja: mit mondott, mit írt, mit ígért néhány hónap előtt, kivel dolgozott a farsang három napja alatt a nevezett emlékezetes munkában.

Ha csak ketten, de hármán vagyunk erkölcsileg szerződve. Az elnök, valamint a jegyző-pénztáros semmit sem dolgozott az említett munkánál.

Igazán, nem gondoltam, soha föltenni nem mertem, hogy léteznek a világon olyan emberek is, kik képesek a valót megtagadni. Minden erkölcsileg romlatlan emberek szándékos kijátszás érzékenyen fáj. Megjegyzendő, hogy midőn írásban kértem szerény díjamat, ugyanakkor egy halmaz conceptust, nem tisztázott számadást, táblás kimutatást, sürgönyt és levelet küldöttem az elnök urnak Bajára, tanujelül annak, mennyi munkát adott a két rendbeli kiszámítás, a vagyonfölosztás, a tervezet elkészítése. Sürgönyvel és levéllel értésére adtam az elnök urnak, hogy egyenesen az ő fölhívására mentem föl hozzá, a munka bemutatása és egybeállítására végett. Küldtem is, maradt is okmány elég.

A sok szép szó, kérés, könyörgés érzéketlen, süket fülekre talált.

Nagyon szomorú tanúságot, szegyénteljes jelenséget kellett ezúttal regisztrálnunk az előzmények után. Sajnos, hogy se baráti, se rokoni, se rangos vagy gazdag egyéneknek valamely ügynek, személyes összeköttetésnek, adott szónak biztosítására garanciát nem találhatunk. Ellenben találhatunk az életben sok olyan embert, a kinek önérdéktől vagy a főnök kegyétől megfásult kebelét a sarokba szorított lelkiismerete nem képes fölmelegíteni. A kerületi gyűlésen a képviselők némely része álmélkodva, némely része mosolyogva vagy komoly lehangoltsággal hallgatta végig a valótlan, az embertelenséggel határos, gógús nyilatkozatokat.

A nagyérdemű olvasóközönség meggyőződhet, hogy gyermekes föltűnési vágyból vagy írói

viszketegből nem fogtam tollat, hanem alapos, igazságos okból, illő mérséklettel, a szokásjog erejénél fogva.

A nagynak képzelt ember ilyenén elkövetett szabadossága, hatalmaskodása, bizalommal visszaélése nem építi, hanem lerontja a nemzet erkölcsi fölvirágzásának épületét.

F.

Különfélék.

— A „Zentai Ellenőr“ szerkesztő- és kiadóhivatala f. é. május 1-től fogva Eötvös-utca 516/a. sz. a. (a postától 5.) házban a kapu alatt jobbról van. Közlemények a legközelebbi számban legkésőbb **péntek d. u. 4 óráig** fogadtatnak el, melyek t. Fleisch József ur vaskezesében is átadhatók. A szerkesztő hivatalos órái d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig. Ezen idő alatt szívesen fogad mindenkit.

— Majoros István ur Bpsten f. hó 1-től fogva VIII. ker. bodzafa-utca 5. sz. I. em. lakik.

— Ma egy hete — minden ügyetlenség és roszakarat dacára — lélekemelő ünnepély volt, értjük szabadságharcunk áldozatai csontjainak a temetőbe elhelyezését. Ez olyan alkalom volt, melyet sehol a világon nem törekedtek volna politikai tőkél kizsákmányolni, olyan kegyeletes tény volt, melyet mindenütt a legtisztább indokból hajtottak volna végre, és a vértanúk emlékének a kifejthető legnagyobb pompával áldoztak volna, csak Zentán történetet meg ellenkezőleg. A pseudo szabadelvűek ezt a legszentebb kérdést is a maguk mellett való tüntetésre kívánták felhasználni. De a függetlenségi párt keresztül húzta számításukat. A talmi szabadelvűek suttymban rendezték az ünnepélyt; a függetlenségi kör elnöke csak az utolsó pillanattal értesült a mesterkedésükről, de azon egy pár perc alatt is olyan mozgalmat indított, hogy a függetlenségi körök tömegesen megjelentek és gyászlobogó alatt kivonultak a temetőbe, hol ezernyi meg ezernyi nép gyűlt egybe, lerovandó a kegyelet adóját. Eppen az a ténykörülmeny, hogy ily tömegesen jelent meg a közönség, nemzetiség- és valláskülönbség nélkül, itéli el a legkeményebben a gonosz klikket, mert a közönség magaviselete bebizonyította, hogy ezt az ünnepélyt aránytalanul nagyobb méretben lehetett volna rendezni. Magyarul az ünnepélyről nem adhatunk terjedelmes és hív tudósítást, mert e lapok szerkesztője csak akkor értesült az ünnepélyről, mikor a menet ablakai alatt elvonult, és így elkésve nem férközhett a nagy közönség miatt közel a szereplőkhöz. Ennek következtében távolról való szemlélet és hallomás alapján csak a következőkben referálhatunk. Az ipartestület és a függetlenségi kör gyászlobogók alatt vonultak ki, az egyház pedig két gyászlobogót lengetett, az egyházi szertartást főt. Appel Ede plebános ur nt. Rác Pál és Udvary Géza kaplán urak segédletével végezte, Szigethy István kántor ur néhányad magával a szózatot és egy egyházi gyászdalt énekelt; az emlékbeszédet Székfi György főjegyző ur olvasta föl, a plebános ur pedig egy alkalmi beszédet tartott. Mi egyiket sem hallottuk, azért nem is bírálhatjuk, csak mások után mondjuk, hogy a főjegyző ur beszéde nem volt emlékbeszéd, hanem kritizálta a Zentán annak idejében történeteket, és nem átalított olyan célzást tenni Zenta leghivebb fiára, mely fölött a közönség megbotrányozott és melyet mi számáruháznak minősíteni kényszerülünk. Csakis Zentának lehet ilyen tapintatlan főjegyzője. — Azok a bizonyos emberek, — Uram bocsá! emberek? — kik még az ilyen alkalmat is képesek megszentelteleníteni, a mi nagylelkűségünkre appellálnak. A ma egy hete is legszentebb kötelességünk tette, hogy tüzzel-vassal pusztítsuk el őket a föld színeről.

— Ns. és főt. Opitz Sándor adai kanonok-plebános ur f. hó 2-án tartotta meg kanonoki installációját. Zentáról is többen megjelentek.

— A szülők figyelmébe. Ma megkezdődik a gyermekek oltása és folytatódik minden vasárnap, míg jelentkeznek; az oltás d. u. 2 órakor veszi kezdetét; az 1—1000. sz. a. lakók gyermekeit dr. Lendvai Mór a Bakay Alajos-féle iskolában, az 1001 től a további számok alatt lakók gyermekeit dr. Glücksthal Adolf a Boros-féle óvodában oltja be.

— Az ujoncozás Zentán a zentai járás részéről május 13., 14., 15. és 16-án, a város részéről május 17. és 18-án ejtetik meg.

— Schmausz Endre alispán ur f. hó 3-án Zentára jött, hogy ezen a napon d. u. 5 órakor az új képviselőtestületet megalakítsa, 6 órakor igazoló-választmányi ülést tartson, és ma reggeli 9 órakor tartandó közgyűlésen a házipénztárnoki állást betölttesse. Ezekről a közgyűlésekről a jövő számban emlékezünk meg.

— Ma egy hete a lapok szerkesztője többet magával aláírt kérvényt nyújtott be a polgármester urhoz melyben azt kérelmezték, hogy a népkerti tekéző pálya építését függessze föl a közgyűlés határozatáig. A polgármester ur a kérelmet nem teljesítette. Indokait nem ismerjük, de annyit most már kinyilvánítunk, hogy nem helyesen cselekedett, és hogy az ügy neki nem fog babérokat termelni. Mi megtettük és megtegyük kötelességünket. Ha a polgármester ur még figyelmeztetés után sem ismeri a magáét, lássa ő.

— A piactéri szivattyús kutat vissza helyezték oda, a hová tervezték. Ha használható lesz, csak helyeseljük a polgármester ur intézkedését, mert ilyen közkutra égető szükség van és mert, mint mondják, a kut igen jó vizet szolgáltat.

— A Tisza partját éktelenítő és a töltés alatti fabódékat eltávolították. Az elsőnek kasszálását helyeseljük, míg a másodikát nem. Mert az első a mellett, hogy elrutította volna a Tisza partját, szűkítette a rakodópartot, pedig annak bővítése a forgalomnak örvendetesen emelkedő voltára való tekintetből már-már elodázhatlan szükség; míg a második senkinek sem állt útjában, sőt szükséges az árvízveszélyre való tekintetből. Vagy talán azért pusztították el a meglevő bódét, hogy másikat csináljanak raktárnak? Mert hát ilyeneket a város a miniszteri rendelet értelmében a töltés mentén építeni kénytelen. Tehát az erre való intézkedés nem felel meg a helyes gazdálkodás elveinek.

— Savanyu, alias Szücs máj. elsején mulatott egy komániával, mely még délelőtt 2/11 órakor is húzta a népkerti kioszkban és üritgette a vörösboros palackokat, a gymnáziumi tanulók pedig szörnyen épültek a látványosságon. Bennünket egy valaki értesített a bravur stikli ról, miről személyesen akarván meggyőződni, elmentünk a népkertbe és megkerültük a kioszkot; midőn Savanyu megpillantotta e lapok szerkesztőjét, rányerített. És ez az otromba individuum gymnáziumi igazgató, tanítja az iparos-tanoncokat az erkölcsstanra és fölolvastat tart a gazdaköröknek a helyes gazdálkodásról!

— Vartus Alajos urnak a Maták ellen indított bünyező ügyében m. hó 26-án volt a szabadkai törvényszéknel a tárgyalás, vádlottak ugyan bizonyítékok elégtelenségéből fölmentettek, de Nyitray János, a helybelyi járásbíró aljegyzője, mint vizsgálóbíró ellen a fegyelmi eljárás elrendeltetett. A fölmentést úgy magánvádló, mint a kir. ügyész megföllebbezte. Az aljegyző ellen a vizsgálatot a kir. ügyész a mult héten már meg is ejtette.

— Lapunk legutóbbi számát a tördelő botrányosan összekuszálta. A különfélék és irodalom rovatok egy részét a cikkek rovatába és megfordítva helyezte el. A jövőben több figyelmet kérünk. (Nem a rovatok voltak összekuszálva, hanem a nyomáznál a 2. és 3. oldal tévedésből föl lett cserélve. Szódo.)

— A rendőrkapitányság ezelőtt a rendőrszemélyzet csekély voltáról panaszkodott, míg az új rendőrkapitány urnak e tekintetben úgy látszik, nincsen panasz, mert még a „Zora“ tagjainak összehívására is jut embere.

— Egy járásbírósi hivatalnok a napokban előtűntek abbéli kíváncsiságának adott kifejezést, hogy a függetlenségi minő bizottságokat fognak összeállíthatni. Persze nem maradtunk adósk a felelettel. Még az a nyomorult had mer fölöttünk kicsinylő véleményt hangoztatni, mely képes egy Mikosevicznak vakon engedelmességet köztől ilyen nyomorult nem található, és már ezért is különbek vagyunk a talmi szabadelvűeknél.

— Homay János ur, a „Magyar király“ tulajdonosa f. hó 11-én, azaz ránk következő szombat est 7 órakor nyitja meg fényes kivilágítás és cigányzene mellett a népkerti kioszkot. Talán mondanunk sem kell, hogy ételek és italok, valamint kiszolgálás tekintetében aligha emelhet valaki jogos kifogást.

— A töltésről levezető ut hidja még mindig veszélyezteti a közbiztonságot. Ez pedig rendőrelles állapot. Még meddig fog késni az intézkedés?

— A temetőbe vezető utak botrányosan roszak. Ezt az állapotot már évek óta fölpanaszolja a közönség és a hivatalos egyének még sem moznak.

— Hogy Gfrerer Miklós ur az indóházak építésénél az eredeti tervekől eltér, 20,000 frttal drágábbra jön az építkezés.

— Ama bizonyos rőfőskereskedő írásbeli nyilatkozatot nyújtott be hozzánk, melyben kinyilvánítja, hogy ama bizonyos újdonsült képviselő cselekedjéit vád nem terheli, hanem az ő cselekedjei követtek el alaptalan vádaskodást. Midőn ezt készséggel konstatáljuk, megjegyezzük, hogy

a most megcáfolt hírlököt föltétlenül megbízhatónak tartott emberektől vettük.

— Az idő pénz. Ha valaha volt ez igazság, az a mai gőz- és villany-korszakban. A rend minden dolgunknak lelke lévén, az idő pontos betartására kötelezve vagyunk. Ennek pedig csakis jó óra birtokában felelhetünk meg Stieber Péter helybelyi órásnál (a gabonapiac és hid-utca elején) pontosan szabályozott valódi Nickel-óra 7 frt 50 kron kapható.

— Weber Károly butorgyáros (az ur-utcaiban fekvő szerb pék házában) megnagyobbította és újra rendezte üzletét. Hol is mindenféle stílus: ó-német és barokk, politurozott és festett saját készítményű butorok jutányos áron kaphatók.

— A bírósági végrehajtók díjai. Többször előfordult már, hogy a bíróságok a végrehajtóknak az 1871. LI. és 1875. IX. t. cikkeken meghatározott díjakon kívül más, vagy azoknál nagyobb díjakat is megállapítottak. Eire vonatkozólag most a kir. tábla, mint az ilyen kérdésekben utolsó fokban ítélő bíróság, az igazságügyminiszterium fölívására a következő elvi jelentőségű határozatokat hozta: 1. A bírósági végrehajtót a most idézett törvényszakaszokban fölörölt díjon és költségen fölül egyéb díj és költség egyáltalában nem illeti, s ha ilyet föl számít, az részére meg nem állapítható. 2. Oly esetekben, midőn ugyanegy kiküldetés alapján, tehát egy végrehajtási ügyben, habár több marasztalt fél ellen eszközöltetik a végrehajtás, a bírósági végrehajtó csak egy eljárás díjt számíthat föl. 3. Ha a bírósági végrehajtó ugyanazon a napon két vagy több heyen, két vagy több eljárást teljesít, habár a kiküldetés ugyanegy végzésen alapul s ugyanez a végrehajtató ügyfél is, két vagy több eljárás díjra tarthat igényt. 4. Hogy oly esetekben, midőn a bírósági végrehajtó által kibocsájtott árverési hirdetmény kézbesítési vevényei be nem érkeznek, minő eljárás követendő, és ha e miatt az árverés elhalasztandó, a fölmerült költséget ki tartozik viselni? Minthogy a kérdésre vonatkozólag az a körülmény, vajjon a mulasztást ki követte el, illetőleg az árverési hirdetmény kézbesítésénél s a vonatkozó vétevek beérkezéséről a mulasztás a végrehajtót terheli, avagy a késedelem a postán történt-e, csak az illető végrehajtási ügyiratok nyomán állapítható meg: ez irányban a bírói határozat esetéről esetre az ügy állásának megfelelőleg hozandó.

— Hajóközlekedés. Zentáról Zimonyig: vasárnap kedd, csütörtök reggeli 2/8 órakor, Zentáról Titelig vasárnap, hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek reggeli 2/8 órakor, Zentáról Szegedig vasárnap, hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek reggeli 2/9 órakor indulnak a hajók.

V e g y e s .

— Egy kitűnő ásványvíz. Az utóbbi években oly nagyszámu ásványvizet hoztak forgalomba, hogy a fogyasztó közönségnek — mint azt igen gyakran halljuk — nehezére esik a helyes választás. Utbaigazítás gyanánt említjük föl, hogy szakfértaik részéről a mohai „Stefánia-forrás“ van a legkitűnőbb savanyúvíznek elismerve. Ezt az ásványvizet a hivott körök például a giesshüblé fölé helyezik, melylyel szemben azon nagy fölényvel is bír, hogy sokkal olcsóbb. A mohai „Stefánia-forrás“ bírja a hazai vasutak részéről azon kizárólagos jogot, hogy vizét a meleg nyári hónapok alatt a vendéglovel nem bíró vasuti állomásokon az utazó közönségnek rendelkezésére bocsájtassa. E jog megadása a legszebb elismerése ezen forrásvíz kitűnő minőségének.

— Kővessük a természet intőszavát. Midőn a természet hosszú téli álmából fölébred és mindenütt új élet fejeledek, minden embernek arról kellene gondoskodni, hogy a téli időszak alatt testében fölhalmozódott fölösleges s föl nem használható anyagokat egy arra alkalmas tisztító szerrel testéből eltávolítsa s ez által sok súlyos bajoknak elejét vegye. Erre nézve nem ajánlhatjuk eléggé Brandt Rich. gyógyszerésznek mindenütt a legjobb hírből álló svájci labdacseit, melyek dobozonként 70 krért kaphatók a gyógyszerárakban.

— A dr. Rózsaféle életbalsam kitűnő sikerrel alkalmaztatik: étvágyhiány, vérhas, székkeményülés és dugulás, valamint gyomorzőrcs s egyéb mindenféle gyomorbetegségek ellen is. E balsam kiváló minőségben készült Fragner B. gyógyszerárában Prágában, de azonfölül minden gyógyszerárában is megszerezhető.

Garantírozatlan hírek.

Faggyas, mint egy fővárosi lap kishirdetési között olvastuk, ajánlkozik magányos uriembernek mellé házvezetőnek vagy szakác nének.

Nep János a távozó Faggyas részére hiteles bizonyítványt állított ki az utóbbinak faggyu-mennyiségéről.

Misakocsis az általa Bikityre tervezett szalámi-gyár fölállításához részvényeseket keres.

Faggyas a nagy hírre vergődött krumpli-törő gépét nem viszi magával, hanem a helybe lépő házvezetőnek hagyja örökségül.

Hazugfy Szófi végkép el van keredve. A Faggyas emlékkönyvébe ezen fájdalmas sorokat írta:
„Ha meghalok se bánom
Ugy sincs, engem ki szánjon“.

Több pálinkamérő helyiségben a pálinkát ezen ul „Vidra-Gyöző csüppek“-nek fogják nevezni.

A kis Tulipán Gyurka nevenapján fölköszöntöt mondott magára, melyben arra kéri Istent, hogy megbokrosodott érdemeiért részesítse őt az Ellenőr hasábjain az óhajtott elismerésben.

Szájas Berce az Ellenőrben kapott husvétii pirostojásnak láttára így kiáltott föl: Még sem vagyok fattyu gyerek!

Uj közmondás: Hazugfy igazságot prédikál és — hazudik.

A lókörtőnek Szilágyinak igazságügyminiszterre ki-nevezetése óta még nem volt egy nyugodt éjszakája

Felelős szerkesztő: Reitmann Ferenc.
Kiadótulajdonos: Flesch József.

7490/1888. tk. szám.
Árverési hirdetményi kivonat.

A zentai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Soregi Istvánnak öz. Sihalnik Jánosné ugy is, mint k. k. Sihalnik Vince és János t. és t. yámja elleni végrehajtási ügyében a végrehajtató kérelme folytán a végrehajtási árverés a zentai kir. járásbíró hatáskörében levő s a zentai 1052. sz. tjkvben 1455. hr. sz. a foglalt s **Sihalnik János és neje Boguár Anna, ugy**

Boguár Imre közös tulajdonát képező s az 1881. évi 60. t. c. 156. §-a értelmében az egészben árverés alá bocsátandó ház-birtokra 600 frt kikialtási árban elrendeltetett, és hogy ezen ingatlan az **1889. évi július hó 13-ik** napján délelőtti 9 órakor ezen kir. járásbíró hatóság **telekkönyvi hivatalában** megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is eladatulni fog.
Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzzel 60 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.
Kelt Zentán, 1888. évi december hó 17-ik napján
A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
Kovács s. k. kir. aljárásbíró.

Szolid lakatos-munka.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy
épületek vasalását,
erkélyeket, sírrácsokat
a jelenkor izlésének megfelelőleg, rajzok szerint **csinosan, pontosan, gyorsan** a **legjutányosabb árakon** készítek.
Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom.
Zentán, 1889. évi május 1-én.
Sétáló Sándor,
lakatos-mester.

SÓSBORSZESZ

ez általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s öbboldalulag kitértett sósorsz-sz készítményem — keletkezésénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon eljegyzésem módosítom s arra kék nyomtatban saját hazam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egy-zersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

egors enyhítést eszközöl: csuszos szakgatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bñulások, zsgorok, stb. ellen; de különösen a bedörzsölés-, kenő-, gyuro-gyógymódnál (massage) igen jóhatásúnak bizonyult, fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is a hajdegek erősítésére, a fejkörpa-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 1 frt, egy kisebb üveggel 50 kr.
Brazay Kálmán
BUDAPESTEN, IV. kerület, Muzeum-körút 23. szám.
Kapható Zentán: Mester L., Nikolics M., Zettin J., Buchwald József, Horty J., Hirschenhauser D., Singer M. Fisi, Pichy Rezső.

Egy jó könyv.

..... A küldött könyv útmutatásai ugyan rövidke és velősek, de mintha csak a gyakorlati használatra termettek volna; nekem és családomnak a legkülönbözőbb betegségi esetekben **igen kiváló szolgálatokat tettek!** Így és hasonlóképen hangoznak a köszönőiratok, melyeket Richter kiadó-intézete „A Betegbarát“ című; rajzokkal ellátott könyv elküldéséért majdnem napoként kap. Mint az ahoz nyomtatott s a **szerencsésen meggyógyítottaktól** származó értesítések tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követeése által még oly betegek is **gyógyulást** nyertek, a kik már **minden reményt feladtak.** E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak letéve, megérdemli a **legkomolyabb figyelembevétel** minden beteg részéről, bármí bajban is szenvedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajlja, az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarát“ és pontos címet s címzeze a levelező lapot Richter kiadó-intézetébe **Lipcsében.** A megküldés ingyen történik.

Gyors és biztos segítség gyomor bajok s azok tünetkezményei ellen.

Az egészség fönttartására, az életnekdek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fönttartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatásosabb szer a nar is mindenütt ismeretes és kedvelt

ÉLETBALZSAM dr ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyfüvekből a legodonos bban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörös, étvágyhiány, savanyu főbűfögés, vértelülés, aranyeres bajok, stb., sul. ellen teljesen hatatosnak bizonyul. Ily kiténő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbízható házi szerzéve lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrel bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Óvás! Hamisítások elkerülése végett mindenkit ügye metetlek, hogy az égyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „dr ROSA-féle életbalzsam“ minden üvegecskéje kék burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr ROSA életbalzsama a „fekete sashoz“ címzett gyógyszerertárból. FRAGNER B. Prága 205—III.“ Német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.
Dr ROSA életbalzsama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

foraktárában, gyógyszerertár a „fekete sashoz“ Prágában 205—III. és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerertár, Király-u. 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszerertárban a városház-teren.
Az osztrák-magyar monarchia
minden na jobb gyógyszerertárban van raktár ezen életbalzsamból.

Ugya ott kapható

„PRÁGAI ÁLTALÁNOS HÁZIKENŐCS“.

több ezer hányalatozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladók, s-bek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredményel használható a női emő gyuladásánál, a tej tepedésénél s az emő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vírdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvárnál, körömgöknél, az ugneve ett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsírdaganatoknál, érzéketlen tagoknál, stb. Minden gyuladót, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít, s a hol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiérett és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajéros szelencékben.

Óvás! Míntan a prágai általános házi kenőcsöt sokszor utánózzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve s csak akkor valódi, ha a sarga éreszelence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.
HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

A Dreher Antal-féle kiviteli palackosör

DIETRICH és GOTTSCHLIG

BUDAPEST, vagy
DREHER ANTAL
KÖBÁNYA.

Csakis teljesen letelepedetr, tehát tükörtiszta kiviteli sör szítküldése, folyton friss üvegtöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett kezeség vállaltatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.
Árjegyzékek mindenféle ingyen és bérmentve.

Míntan gyakran megtörténik, hogy idegen készítményt és gyöngébb minőségű sörök „Dreher Antal kiviteli sör“ cím alatt forgalomba hozatnak, a t. c. Dreher-féle kiviteli sör-fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegcimkét, melyen a **Dietrich és Gottschlig** név okvetlen kell, hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk.

Hazánk legkitünőbb savanyúvize

mohai

STEFÁNIA

forrás.

Semmi más savanyúvíz ezzel nem mérközhetik.

Föraktár: ZETTIN JÓZSEF-nél
Zentán.

Szeged, 1889 Engel Adolf könyv- és könyomdai műintézetéből.